

Izkaz obdarovanih razstavljalcev na kmetijski razstavi v Krškem.

(Dalje.)

8. Čast. gosp. dekan Aleš v Semiču nas je kaj razveselil s svojimi pridelki. Dolgo je razsojevalni odbor premišljeval, ali ne bi temu izložniku pripadalo prvo darilo za razstavljeno izvrstno vino rislec in rulanec. On sam piše razstavnemu odboru sledeče:

„Podpisani je poslal v razstavo nekoliko vina in grozdja iz svojega vinograda, v katerem so zasajene domače trte, največ jih je pa izvinorejske šole na Slapu, katere je dobil pred tremi, štirimi in petimi leti.

Zemlja je ilovata. Vinograd meri dva orala; povprečni letni donesek je 70 do 80 avstrijskih vedrov.

Belo vino se prideluje iz beline, lipovke, podbela, ovnjaka, zelenike, belega moškata in kraljevine.

Črnina se dobi iz drobne in debele črnine, burgundeca, katerim se pridene nekoliko ružice.

Vinograd leži v Semiški Gori pri nizkem.

Krompirjevo seme je došlo lansko leto od Neumanna iz Leutersdorfa v Saksoniji.

Med vsemi vrstami se je najbolje obnesel „Queen of the Valey“. Njiva, na kateri je bilo posajenega pol mernika semena, meri 25 □ sežnjev, zemlja je precej dobra in črna in srednje gnojena, pa se ga je nakopalo 8 mernikov. „Champion“ in „Imperator“ sta se srednje obnesla, pa sta jako dobrega okusa. „Magnum bonum“ je pa jako dobro ostal.

Sliv ali češpelj se je na farovškem vrtu pridelalo 220 mernikov, iz katerih so se napravile prunele, ki se v Gorico po 40 do 50 gold. metrični cent prodajo. Sveže češplje pa se prodajajo po 60 kr. mernik.

Nekoliko se jih pa nasušilo.

Razstavljene pridelke, kolikor jih je, prepustim z zaboji vred slavnemu razstavnemu odboru.

Tudi razstavljalvec Janez Šusteršič prepušča razstavljeno sadje odboru.

Šusteršič je nasušil 12 metričnih centov češpelj in prodaja metrični cent po 14 gold. v Semiču.

Slivovke bode našgal en hektoliter; liter po 50 krajcarjev.

Vse te češplje je pridelal na svojem vrtu.

„Funtnih“ jabolk je dobil na enem drevesu 2½ hektolitra; hektoliter se prodá tukaj za 1 gld. 80 kr. „Vošček“ je dobil na treh mladih drevesih tri hektolitre.

Zimskih hrušek je dobil na dveh mladih drevesih dva hektolitra; hektoliter se prodá za 2 gold. 50 kr.

Za grozdje se še opomni, da je bilo za razstavo trgano 23. t. m., torej ni moglo dozoreti. Prava trgatav se bode pričela še le 6. oktobra ali še pozneje.“

Če je kdo zaslužil bronasto svetinjo, je gotovo čast. g. Aleš prvi.

9. Med žlahtnimi vini se je odlikovala mnogobrojna zbirka vin iz krupske grajščine pri Metliki (g. barona Apfaltrerna). Vsa vina so bila dobra, a krona iz te zbirke je bilo vino iz laškega risleca. Zato je pripadla temu razstavljalvcu tudi bronasta svetinja.

10. Med žlahtnimi črnimi vini je bilo najžlahtnejše vino burgundsko gosp. barona Berga v Mokronogu. Zato je dobil od razsojevalnega odbora prvo darilo tega oddelka: bronasto medalijo. Grajščina mokronoška, lastnina tega izglednega kmetovalca, je v obče veliko reči izložila: žita, sadja, zelenjav itd. Enako tudi mokronoška kmetijska podružnica, kjer je g. baron Berg načelnik. Pod skupnim imenom te podružnice je razstavilo veliko kmetov, župnikov in učiteljev. Grajščina mokronoška je razstavila tudi vse

načrte, po katerih popravlja svoje travnike, suši in namaka. Te načrte je izdelal štajarski travniški inženir Possek. Načrti predstavljajo travnike pri pristavi Zagorici v občinah Pijavce pri Mokronogu. Travnik Golovca je 50 oralov velik, travnik Škofija pa 16 oralov. Od prvega travnika se je zboljšalo 45, od drugega vseh 16 oral, torej skupaj 61 oralov.

Delo sušenja in namakanja se je pričelo l. 1882., deloma po pogodbi. Pred zboljšanjem ni kar nič ali silno malo trave rastlo na teh travnikih.

Po nekod so bili travniki čisto suhi, drugod pa prenamočeni, rastla je slaba in kislava trava. Poprek se poprej na leto ni več pridelalo kakor 13 metričnih centov na enem oralu, namreč sena in otave.

Pa se poprej tudi ničesar ni storilo za zboljšanje travnikov. Zaradi tega pa je sklenila grajščina, travnike po nekod sušiti, po drugod namakati. Vodstvo za to delo se je izročilo omenjenemu gosp. inženirju. Na travniku Galovcu se je na 25 oralih po cevih voda odpeljala, a na vseh 45 oralih pa napeljala. Napravile so se zatvornice na 8 načinov.

Zoper Mirno, ki večkrat preplavi, se je napravil jez in velika zatvornica. Iz rezanega kamna in cementa se je 10 zatvornic naredilo. Za napeljevanje vode je skupno 60 manjših hrastovih zatvornic. Voda se napeljava iz Jeseniškega potoka, in sicer po posebnem zidanem kanalu.

Na drugem travniku (Škofija) se je vseh 16 oralov popravilo in delo se nadaljuje še na travnikih pri drugi pristavi (Hauptthal) in bode se v bodočem letu dokončalo.

Vsega skup se je toraj 76 oral travnikov popravilo. Stroški za drenažo znašajo za eno oralo 43 gl., za napeljevanje vode, za jezove in planiranje pa 42 gold., skupno torej 85 gold. za eno oralo. Kolikor se pa preračunati more, bode se v bodočih letih 25 do 30 metr. centov sena in otave na enem oralu pridelalo, torej 12 do 17 metr. centov več. Ako se računati metr. cent na 2 gold., tedaj bi bil letni donesek za kaci 30 gold. na enem oralu večji nego sedaj.

Iz tega se razvidi na eni strani, koliko se trudi mokronoška grajščina, da poboljša sebi v korist in drugim v izgled svoje travnike, na drugi strani pa, da se ne vstraši nobenih sredstev, kedar gre za zboljšanje naše kmetije, od katere bodo pravi dobiček še le potomci prav spoznavali in uživali.

Gosp. baron Berg zasluži torej vse priznanje.

(Konec prihodnjič.)

Navod k umetni riboreji.

Ker se bliža čas, začetka prve in najvažnejše dobe umetne reje postrv, zdi se nam umestno, da opozorimo vse one, kateri nameravajo pričeti riborejo na sledeče:

Priprave.

Kdor ima blizo svojega stanovanja čisto, tudi po zimi odprto studenčno vodo, od + 4 do 7° R. zamore poskusiti z umetno rejo postrv, lipanov, sulcev i. dr. rib enake vrste. Pri dotični vodi se pa mora prirediti primerni tok, kateri ima padec od 3 po 4 palcev na 20 čevljev.

Za orodje se potrebuje:

1. Nekoliko lončenih valilnih koritcev, ki so en čevelj široki, 4 palce visoki, krog in krog luknjasti, kakor rešeto, Luknjice naj bodo tolike, da gre skozi nje pletiča igla srednje velikosti. Taka koritca se tudi iz kositarja izdelujejo;

2. Kleščice, s katerimi se izjemljejo bolna jajčka.

3. Lesen hramiček, toliko dolg, da se va-nj postavijo, koliko da se komu poljubi, valilni koritci ali posamezno, ali po dva in dva. Tak hramiček mora imeti odprtino za dotok in odtok vode s tanko mrežico iz medenega drata, in pokrov za zapor. Prikladno je tudi, da se vloži v tak hramiček rešetka (rost) iz lep-tovja, katero plavajočo vzdržujeta dva neprodušna ci-lindra; na taki rešetki ostanejo korita vedno v eni in tisti višini vode.

Kdor si hoče omisliti dobre valilne aparate, naj jih naroči pri trgovcu gosp. Karolu Karingerji v Ljub-ljani, kateri tudi natančno vsacega podučí, kako se rabijo aparati.

Oplodenje jajčkov.

Ribja jajčka se umetno oplodi na ta način: Malo pred drstenjem, pri postrvah tedaj od meseca oktobra do januarija naj riborejec shrani ribe v dobrem hra-mičku ali pa v malem ribniku, iz katerega se lahko vsak čas vjamejo. Včasih se poskusi, če postrvi, ako se jih nekoliko pritisne na trebuhu, ne spuščajo iker ali mleka. Ako se to zgodi, napolni se skledica 1½ palca visoko z vodo, v kateri je postrv živela, vzame se ena ikrnica iz hramička ali ribnika, ter se na lah-koma po trebuhu proti repu gladi in stiska, da spusti ikre, in koj potem, najdalje v eni minuti se osmuče isto tako mlečnjak, na kar se vse s prsti prav lahko premeša in se nekoliko minut potem na miru pusti. Ako je več oseb pri tem delu, se lahko mlečnjaki in ikrnice ob enem osmučejo, če se ima mnogo rib, naj bode pripravljenih več z vodo napolnjenih skledic. En mlečnjak služi za več ikrnic, ter se čez nekoliko dni zopet lahko rabi. Koristno je, da se pred oplodenjem ikrnice in mlečnjaki ločeni v vodah hranijo.

Če so ribe nad 4 funte težke, olajša se osmučenje, ako se z jermenom 1" širokosti iz mehkega usnja na-pravi zanjka, s katero se opaše riba pod prsno pla-vuto, ribja glava drži naj se kviško.

Če se mora močno pritiskati, da pridejo ikre ali mleko na dan, če se prikaže kri ali pa če se držijo jajčka še v kepah, je znamenje, da še niso zrela, v tem slučaju naj se dene riba zopet v hramiček nazaj; če se pa prikaže gnojna tekočina s praznimi jajčnimi kožicami in ovenelimi jajčki, so ikre nerabljive.

Ko so ikre na navedeni način oplodene, priredé se valilni koriti, njih dno se posuje ½ palca visoko s čisto izmitim prodnim peskom, in potem se vložé v v valilni hramiček tako globoko, da za ¼" visoko iz vode stojé. Na to se strese kacih 6 žlic iker previdno v korito, in sicer tako, da ne ležijo ena nad drugo, na kar se pokrijejo s pokrovom.

Gojitev oplodenih iker.

Vsak dan je treba paziti:

1. Da so luknjice pri koritih odprte, da je voda vedno čista, in da prosto skozi teče;

2. s kleščami (pinceto) se odstrani nemudoma vsako bolno jajce, katero se spozna po kredobeli barvi; isto tako se mora odstraniti vsakatera tuja živalica in ona sivobela kosmina, katera se drži okrog bolnih iker;

3. ikre je treba varovati pred njim sovražnimi ži-valicami, iste so:

- a) povodna miš,
- b) pastaričica (tica),
- c) povodni kos,
- d) vodna kura (liska), kakor tudi
- e) pred radovednim človekom.

4. Skrbeti se mora, da so korita varna pred na-glim nalivom in pred prenizko višino vode.

Gojitev mladih ribic.

Postrvi proderó navadno v 7 tednih jajčkino lu-pino, in potrebujejo posebnega varstva.

Dokler ne izgubé ribice popčnih mehurčkov, hranijo se še v koritcih, in paziti je, da je vedno prost dotok čiste vode. — Še boljše se ohrani zaplod v lesenem hramčeku, v katerem sti za dotok in odtok dve mreži iz medenega drata (čvežna), in v katerem je dno po-sipano s čisto izmitim prodecom.

Piče ne potrebujejo mladiči, dokler ne izgubé popčnega mehurčka. Paziti se pa mora na njih sovraž-nike, ki so:

1. Mrčesna ličinka, to je, črviček, kateri v svoji, iz malih kamničkov ali lesenih koščekov izdelani hi-šici v dnu vode okoli lazi, in mlade ribice pokončuje in sné. Ta mrčes se odstrani s pinceto (kleščami);

2. nek večji, popolnem izrastli povodni mrčes;

3. vse uže prej omenjene živali, pred vsem pa je treba odstraniti postrvam jako nevarnega povodnega kosa;

4. nikakor se ne sme puščati blizo ribice družega plemena, ker pojedó mlade ribice;

5. hram, v katerem so mlade ribice, se postavi tako, da je višina vode v njem vedno enaka.

Izpuščenje rib v proste vode.

Ko so mlade ribice povžile redilno snov popčnega mehurčka, se smejo izpustiti v prosto vodo. Izbrati se pa morajo plitvi kraji, v katere ne pridejo velike ribe, in še v tacih mestih je treba vlagati kamenje, dile in drevje, pod katerimi se skrije mladi zarod pred nevarnim sovražnikom. Kdor pa hoče mladino še dalje pod svojim nadzorstvom gojiti, bodi-si v valilnici ali v odprtem ribniku, ta naj skrbi, da dobijo ribice 8- do 12krat na dan hrano.

Za pičo služijo nastrgana jetra, možgane, drobno sekljane gliste (črviči) in odpadki mesa iz kuhinje.

Varovati je ribice pred tatovi, vidrami in vsemi uže prej navedenimi sovražniki ter se mora vedno paziti, da je dotok in odtok vode v redu.

Odbor ribiškega društva.

Deželni zbor kranjski.

11. seja dné 14. oktobra.

Po prečitanji in odobrenji zapisnika slednje seje prečita poslanec Klun naslednje sklepe 10. tajne seje:

1. Odpustitev bivših uradnikov prisilne delavnice Kuniberta Drenika in Janeza Kozjeka in podelitev mi-loščine 40 gold. za Frančiško Drenik v mesecu aprilu 1884. se vzame na znanje.

2. Trem otrokom Kuniberta Drenika: Frančiški, Frideriku in Alojziji — se za tri leta, pričenshi s 1. dnem oktobrom 1884. iz zaklada posilne delavnice po-deli miloščina po 50 gold., ki se naj izplačuje njihovi materi Frančiški Drenik.

3. Deželni odbor se pooblaščuje, nastaviti odpu-ščenega uradnika Ivana Kozjeka kot uradnika „extra statum“ proti povrnitvi škode, za katero on solidarno s Kunibertom Drenikom jamči in katera naj se potem prevzame na deželni zaklad.

4. Vodji gosp. Rihardu Dolencu na slapski šoli se stalna plača začenshi s 1. januarijem 1885. l. poviša za *